

Posudek vedoucího na diplomovou práci

Zavedené nepořádky. Československý fotbal a jeho fanoušci v letech pozdního státního socialismu.

Bc. Pavel Kovařík

Pavel Kovařík se v předkládané diplomové práci zaměřil na československé fotbalové fanoušky v době pozdního socialismu. Pokusil se o pramennou sondu s důrazem zejména na fanoušky pražského klubu Bohemians a ostravského Baníku. Zhuštěný popis těchto komunit mu zároveň slouží jako východisko k obecnější debatě o povaze výzkumu pozdního socialismu. Práce má empirickou bázi, autor se podrobně věnuje specifikám pramenů k danému tématu, zároveň však nabízí podnětné přesahy k metodologickým otázkám.

Autor se v průběhu výzkumu potýkal s heuristickými problémy. Zklamání přinesly zejména prameny institucionální povahy, které obecně nejsou zpracované a dostupné. Pavel Kovařík tak musel pozměnit původní plán, od extenzivně pojaté analýzy se přiklonil k intenzivnímu rozboru menšího korpusu pramenů. Oceňuji, že tyto pohyby důsledně reflektuje v textu práce (s. 21-25). Byť se autorovi nepodařilo shromáždit prameny v rozsahu, jaký původně předpokládal, je empirická báze práce dostatečná a dobře funguje ve vztahu k výzkumným otázkám. Heuristické problémy donutily Pavla Kovaříka, aby věnoval větší pozornost metodologii výzkumu a využil sondu do komunit fotbalových fanoušků k obecnější reflexi možných přístupů k výzkumu pozdního socialismu – tuto rovinu práce považuji za obzvlášť přínosnou.

Nebývá běžné, aby autor v diplomové práci kombinoval dva metodologické přístupy k výzkumnému tématu. Pavel Kovařík se přesto pro tento postup rozhodl: „Čtenáři jsou tak nabídnuty dva pohledy, které mohou být zároveň dvojím řešením v úvodu položených otázek. Ani jedna z nich však není preferována jako kvalitnější či historicky objektivnější.“ (s. 8). V interpretační části práce autor kombinuje přístup ukotvený v teorii subkultur s konceptem „života vně systému“, jak jej formuloval sociolog Alexej Jurčák. Zatímco první přístup je v rámci výzkumu fotbalových fanoušků celkem rozšířený, druhý představuje autorův inovativní přínos k problematice. Díky dvojí metodologické perspektivě otevírá práce prostor pro obecnější otázky po relevanci jednotlivých přístupů k výzkumu pozdního socialismu. Komparace zároveň ukazuje „slepé úhly“ obou užitých přístupů. V případě teorie

subkultur jich Pavel Kovařík identifikuje více, což poněkud problematizuje jeho vstupní tezi o rovnocennosti pohledů (viz citace výše).

Rád bych v rámci posudku nabídl i několik problémových otázek, jimž se můžeme věnovat v rámci obhajoby. Zajímalo by mě, nakolik se autor zabýval dobovým tiskem a zda zvažoval jeho využití ve výzkumu. Dokázal by případně specifikovat výpovědní hodnotu tohoto typu pramene pro výzkumné otázky práce? V závěru práce zaznívá preference jurčakovského přístupu k výzkumu fotbalových fanoušků, potažmo kritika užití teorie subkultur. Je to tak? Má i koncept „života vně systému“ své limity a slepé úhly?

V závěru posudku bych rád konstatoval, že práci považuji za zdařilou. Předkládaný text splňuje podmínky kladené na tento typ závěrečných prací. Doporučuji jej k obhajobě a navrhuji klasifikaci výborně.

Kamil Činátl, Ph.D.

7. 9. 2019